

opusdei.org

Komentář k evangeliu: Boháč a chudák Lazar

Komentář k 26. neděli v
mezidobí (cyklus C). „Dokonce i
psi přicházeli a lízali jeho rány.“
Napodobovat Boží
milosrdenství znamená být
soucitní s těmi, kdo trpí malými
i velkými bolestmi, dávat bez
počítání, milovat celým srdcem.

27.09.2025

Evangelium (Lk 16,19–31)

Ježíš řekl farizeům: "Byl jeden bohatý člověk, oblékal se do šarlatu a kmentu a každý den pořádal skvělou hostinu. U jeho dveří lehával jeden žebrák – jmenoval se Lazar – plný vředů, a rád by utišil hlad aspoň z toho, co padalo z boháčova stolu; a ještě k tomu přicházeli psi a lízali mu vředy.

Žebrák umřel a andělé ho odnesli do Abraháмова náručí. Pak umřel i boháč a byl pohřben. V pekle v mukách zdvihl oči a viděl zdálky Abraháma a v jeho náručí Lazara. A zvolal: "Otče Abraháme, slituj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí aspoň koneček prstu ve vodě a ovlaží mi jazyk, protože zakouším muka v tomto plamenu." Abrahám však odpověděl: "Synu, uvědom si, že ty ses měl dobře už zaživa, Lazar naproti tomu špatně. A nyní se tu on raduje, a ty zakoušíš muka. A k tomu ke všemu zeje mezi námi a vámi veliká propast, takže nikdo nemůže

přejít odtud k vám, i kdyby chtěl, ani se dostat od vás k nám."

Boháč řekl: "Prosím tě tedy, otče, pošli ho do mého otcovského domu. Mám totiž pět bratrů, ať je varuje, aby se také oni nedostali do tohoto místa muk." Abrahám odpověděl: "Mají Mojžíše a Proroky, ať je uposlechnou!" On však odporoval: "Ne, otče Abraháme! Ale když k nim někdo přijde z mrtvých, pak se obrátí." Odpověděl mu: "Jestliže neposlouchají Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých."

Komentář

Tuto neděli rozjímáme o proslulém podobenství o boháči a chudákovi Lazarovi. Jak říká Lukáš, o několik veršů dříve, podobenství Ježíš adresoval těm kteří „milovali peníze a posmívali se mu“ (v. 14).

Podobenství je svými významy velmi

hutné a dnes se můžeme zamyslet nad některými body jeho poselství.

První, co u postavy boháče bije do očí, je to, že nemá jméno. Má však ohromné bohatství, které mu umožňuje denně pořádat skvělé hostiny. Nosí také velmi drahé oděvy, aby podtrhl své společenské postavení a finanční sílu, jimž se těší. Purpur byl totiž luxusní barvivo velmi trvanlivé barvy vyráběné z mořských měkkýšů a nejjemnější len se obvykle dovážel přímo z Egypta. Byly to látky určené pro panovníky. V jistém smyslu tento boháč v anonymní a obecné podobě zosobňuje všechny zámožné osoby a společnosti.

Naproti tomu chudák z podobenství jméno má. Pro Ježíše je to někdo konkrétní: nazývá ho zcela záměrně „Lázar“, řecká podoba jména Eleazar, které v hebrejštině znamenalo „Bůh pomohl“. Tato

postava v sobě odráží všechny, kdo trpí nouzí nebo nespravedlivě strádají. Připomíná nám také Lazara, nemocného přítele, kterého Ježíš v Betanii vzkřísil, jak sděluje svatý Jan, a kterého se Sanhedrin rozhodl také zabít (srov. Jan 11).

Ježíš používá některé kategorie známé v judaismu jeho doby, aby vysvětlil konečný úděl boháče a chudého Lazara. Zdá se, že vyprávění nemá tolik zájem popisovat, jaký je budoucí svět, nýbrž zdůraznit dvě věci: nesmrtelnost duše a spravedlivou božskou odplatu za všechny naše činy. Boháč skončí špatně a je odsouzen do Hádu (Podsvětí). Uprostřed svého trápení prosí Abraháma, aby varoval jeho bratry před trestem, který je čeká, nějakým výraznějším znamením, než jsou pouhá Písma. Boháč ve svém jednání projevuje postoj těch, kteří žádají zázraky, aby uvěřili, a zároveň obviňují Boha za jejich náboženskou

lhostejnost a způsob života. Ježíš upozorňuje, že taková mentalita lidi natolik zaslepuje, že by neuvěřili, ani kdyby uviděli někoho, kdo vstal z mrtvých. Boháč ostatně nebyl schopen rozeznat ani ono viditelné znamení, které mu Bůh kladl denně před jeho dveře: chudého nemocného a hladového, jehož si všímali jen psi, aby mu lízali rány. Proto si boháč zasloužil trest. Jak vysvětluje svatý Jan Zlatoústý, tato postava „nezakoušela muka proto, že byla bohatá, nýbrž proto, že nebyla soucitná“ [1]. Ježíš ukazuje na nebezpečí, které číhá na nás všechny, zvláště na ty, kteří drží majetek: lhostejnost k druhým a k trpícím; to, co papež František opakovaně nazval kulturou vyřazování [2].

Podobenství nás tedy mimo jiné vybízí, abychom v osobní i kolektivní formě konali skutky milosrdenství, jako jasný způsob, jak bojovat s lhostejností. Tou měrou, jakou

můžeme, máme usilovat o nápravu lidské nouze, která, jak říká Katechismus, „nezahrnuje jen materiální chudobu, nýbrž také četné formy chudoby kulturní a náboženské“ [3]. V tomto smyslu svatý Řehoř Veliký vysvětloval, že „když dáváme chudým to, co je nezbytné, neprokazujeme jim osobní laskavost, nýbrž jim vracíme, co je jejich. Spíš, než čin lásky konáme povinnost spravedlnosti“ [4].

Na druhé straně i těm, kdo trpí, hrozí nebezpečí nedůvěry k Bohu, který jako by nenaslouchal a nechával jednat a vítězit cynika a mocného, ty, které bychom chtěli kritizovat a veřejně odsoudit za jejich excesy. Tiché, pokojné a výmluvné mlčení chudého Lazara nás vybízí k věrnosti a důvěře v Boha, který dovede odměnit ctnost a zároveň co nejvíce oddaluje trest — raději se nechá obvinit z liknavosti, než aby přestal být slitovný. Postava Lazara („Bůh

pomohl“) nás povzbuzuje, abychom se modlili za druhé a žili trpělivost, která nás — jak říká svatý Josemaría — „pobízí být chápaví k ostatním, v přesvědčení, že duše, jako dobré víno, se časem stávají lepší“ [5].

[1] Svatý Jan Zlatoústý, Hom. 2 in Epist. ad Phil.

[2] Papež František, Homilie, 17. března 2018.

[3] Katechismus Katolické církve, č. 2444.

[4] Sv. Řehoř Veliký, Serm. past. 3,21.

[5] Svatý Josemaría Escrivá, Boží přátelé, č. 78.